

РІВНІ ПРОЯВУ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ВЧИТЕЛЯ Високий рівень: педагог характеризується професійною спрямованістю, бажанням організувати теплу педагогічну взаємодію. Прояв позитивних емоцій вказує на почуття захопленості, емоційне піднесення, радість спілкування з учнями. Учитель проявляє творчу ініціативу та активність в організації різних форм навчально-виховного процесу; йому притаманні варіативне, оригінальне розв'язання педагогічних завдань, пошук нових творчих способів роботи. Вчитель майстерно володіє саморефлексією та саморегуляцією, оптимально застосовує творчий потенціал, активно використовує авторські технології, в нестандартних ситуаціях здатний забезпечити реалізацію адекватного стилю діяльності, знаходить нові ресурси. Учитель не чекає нових інструкцій, постійно пропонує свої ідеї, відстоює власні цінності з урахуванням можливостей як своїх, так і учнів [2, с. 74-75].

Шлях реалізації індивідуального стилю - самоосвіта, через індивідуальні творчі плани, конкурс педагогічних ініціатив, участь у роботі майстер-класів, фестивалі педагогічних ідей, у стажуваннях, педагогічних майстернях, Школі педагога-експериментатора, дослідно-експериментальній роботі. Участь у вебінарах, сертифікація вчителя, роботі методичних об'єднань, кафедр, форумів, диспутів, «круглих столів», днів відкритих дверей, творчих лабораторій, проблемних груп тощо. Традиційна система безперервної освіти через курсову перепідготовку.

Формування індивідуального стилю професійної діяльності учителів музичного мистецтва відбуватиметься ефективно, якщо реалізувати такі **педагогічні умови**:

- оновлення змісту навчальної інформації знаннями основ стильової поведінки вчителя;
- стимулювання учителів до досягнення успіху у професійно-педагогічній діяльності;
- залучення учителів до прояву власного творчого потенціалу з метою створення оптимальної системи особистісних дій.

Отже, індивідуальний стиль діяльності вчителя музичного мистецтва – це модель діяльності, яка базується на сукупності різнорівневих властивостей індивідуальності та забезпечує активне становлення людини в суспільстві на засадах самоактуалізації, творчої самореалізації, суспільної діяльності в межах особистісного креативного вибору.

Структура індивідуального стилю діяльності вчителя музичного мистецтва включає складові індивідуальності педагога та складові індивідуального стилю діяльності вчителя музичного мистецтва. Рівні прояву професіоналізму вчителя допомагають нам зрозуміти на якому ми етапі становлення того самого вчителя професіонала, а також індивідуального стилю. Коли ми відчуваємо божественний поклик до певної справи, коли ми, доклавши зусиль, відбудемось у цій справі настільки, що від того розкривається, розцвітає наша душа – «ми на своєму місці».

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрощук Л.М. «Індивідуальний стиль діяльності педагога»; [<https://buki.com.ua/blogs/uchytel-ne-prosto-profesiya-tse-poklykannya/>].
2. Вяткина З. Индивидуальный стиль деятельности в педагогическом мастерстве учителя / З. Вяткина. – Пермь – Б.и., 1979. – 74-75 с.
3. Дорфман, Л.Я. Мета индивидуальный мир: методология и теоретические проблемы / Л.Я. Дорфман. – М.- Просвещение, 1989. – 189 с.
4. [<https://www.slideshare.net/natalia0803/ss-10690655>].

Бармінова Ліда

Науковий керівник – доц. Ороновська Л. Д.

ЕСТРАДНЕ ВИКОНАВСТВО ХХ СТОЛІТТЯ НА ПРИКЛАДІ ВОКАЛЬНОЇ ТВОРЧОСТІ АМЕРИКАНСЬКОЇ СПІВАЧКИ - ВІТНІ Х'ЮСТОН

Естрадне виконавство - явище, що сформувалося в своїх основних естетико – художніх параметрах лише в ХХ столітті. Незважаючи на відносно невеликий історичний шлях розвитку,

воно закріпилось в світовому просторі музичної творчості як унікальне художнє явище, що відрізняється своєю своєрідною стилістикою, естетикою, поетикою [2, с. 1].

Естрадна пісня є одною із найпопулярніших видів професійного виконавства. Без неї важко усвідомити значущість багатьох сценічних жанрів - від театральної вистави до естрадного ревію. Розуміння цього феномена передбачає осмислення особливостей його розвитку в системі духовної культури з огляду на зміни культурно – історичного контексту, трансформацію естетичних запитів та проблем мистецького життя.

Мета статті – окреслити специфіку естрадно – виконавських особливостей голосу – американської вокалістки ХХ століття, Вітні Х'юстон.

Музиканти другої половини ХХ ст. відчували тісний зв'язок зі слухачем. Вони прагнули до єднання з аудиторією, нерідко провокували її на безпосередню реакцію і ставили слухача в умови живого діалогу з музикою. Саме тепер музиканти змогли реалізувати властивість свого мистецтва поєднувати людей, вправно створюючи у величезній аудиторії потужні емоційні поривання – як позитивні, так і негативні.

У цей період започаткувалися естрадні моно - жанрові концерти: популярної пісні, джазових концертів, рок – ансамблів, а також естрадний театр. Науково технічні відкриття в галузі акустики та електроніки багато в чому сформували особливості естрадного мистецтва, основою якого стали: електроінструменти, нова звукова палітра, темброво – колористичні фарби електронних музичних інструментів та людського голосу підсиленого мікрофоном [5, с. 5].

Важливою сферою музичного життя цього періоду стала і поп-музика – складний комплекс популярних музичних напрямлень і індустрії розваг.

Естрадне мистецтво відносять до «легкого жанру», оскільки його основною функцією є створення атмосфери психологічного відпочинку масового глядача та слухача. Тому й до нині вживається вираз «легка музика», стосовно жанру естрадної пісні. Вважалося, що джаз, естрадно-оркестрові п'єси, пісні, біт-музика, оперета належать до «легкої» музики, тоді як академічні жанри (опера, балет, симфонічні та камерно-інструментальні твори) - до «серйозної».

Цей поділ до певної міри було переглянуто в теорії масових музичних жанрів, якої найбільш послідовно дотримувався А. Цукер.

Він вважав, що в музичній культурі ХХ століття надзвичайно важливе місце посідають твори масових жанрів - пісні, танці і марші, естрадна, «садова», ресторанна музика [4, с. 45].

Вітні Х'юстон належить до однієї з найбільш комерційно найуспішніших виконавців ХХ століття. Вокальний стиль співачки надав велике значення на музичну індустрію. Вона принесла в популярну музику закладені в ній з дитинства елементи госпел – співу, виробила віртуозний співочий стиль, заснований на раптових наростаннях і численних мелодійних прикрасах – мелізмах. Незважаючи, на те, що вони використовувались виконавцями і раніше, Вітні винесла мелізми на абсолютно новий рівень.

Наявні записи її пісень надають уявлення про емоційну перенасиченість виконання, незважаючи на його загальну продуманість і бездоганність. Поряд із «сильним» і пройнятим щирістю вокалом, співачка відмовилась від прояву безпосередніх емоцій та переживань, натомість вдалась до витонченої рафінованості. В 1992 році неабияку популярність принесла співачці пісня «I will always love you», ставши не тільки світовим хітом, але й «гімном любові». У цій пісні Х'юстон уміло з'єднує стилі емоційного госпел – співу і більш спокійну ритмічну R&B. В пісенному творі є три куплети, однак вони не схожі між собою, завдяки умілому використанню мелізматики в кожному куплеті. Причому змін зазнає все: напрям мелодії, ширина фраз, ритм і навіть лад, коли діатоніка замінюється пентатонікою.

Вітні Х'юстон дуже тонко відчувала свої пісні, завжди користувалась вокальними прикрасами. Вона залишала мелодійну лінію доступною для підспівування слухачами, а інтелігентні мелізми добавляла в кінці фраз, або між мелодійними реченнями. Ідеальна робота діафрагми, ідеальне вібрато, широкий діапазон (5 - октав) дозволяли Вітні співати від альта до сопрано. Між грудним і головним регістрами були відсутні розриви, тому ноти в головному регістрі завжди звучали дуже тонко і вишукано. Абсолютно чиста інтонація дозволяли слухачу повністю зануритись в історію, про яку співала Х'юстон, а не фокусуватись на фальшивих нотах. Чудовою рисою Вітні було вміння надавати увагу деталям пісні. У своїх

піснях Вітні Х'юстон використовує такі вокальні прийоми, як: фальцет, субтон, вібрато, йодль, «хмик», мелізми, белтінг, гліссандо, гроулінг.

Про те, що голос може розвиватись настільки, наскільки сама людина дозволяє це робити, говорила в інтерв'ю молода Вітні, показуючи на живіт, як на вихідну точку абсолютного контролю над голосом.

Досить докладно на основі теоретичного аналізу стильових тенденцій музики другої половини ХХ століття охарактеризована специфіка явища соул та його термінологічні аспекти в сучасному музикознавстві, в результаті чого «подано авторське трактування стилю соул, як стильового напрямку в естрадно – джазовому вокальному мистецтві другої половини ХХ століття, сформованого під впливом традицій афро – американського фольклору, в якому жанрово – стильові елементи джазового мистецтва збагачені новаторськими засобами виразності.

Для соулу стали характерні складні аранжування за участю великого складу інструментів, нав'язливий голос і солодкоголосий вокал. Надривну манеру співу замінив добре поставлений вокальний голос. Так зі соулу виникла високопрофесійна сучасна міська музика для «заспокійливого», «солодкого», «меланхолійного» прослуховування [3, с.32-65].

Важливим художнім принципом у виконанні Вітні Х'юстон є імпровізація. О. Олексюк переконана, що імпровізація як прояв вільної суб'єктивної думки виконавця через об'єктивну сутність авторського тексту є формою художнього вчинку, в якому на основі симультанних уявлень активізується духовний потенціал особистості [1, с.70-89].

Виконавиця сміливо поєднує такі стилі, як джазовий, естрадний, деякою мірою народний, причому ці стилі можуть траплятись в одному музичному творі.

Вокальний стиль Вітні Х'юстон надав великий вплив на музичну індустрію. Вона принесла в популярну музику закладені в ній з дитинства елементи госпел – співу, виробила віртуозний співочий стиль, оснований на раптових наростаннях і численних мелодійних прикрас – мелізмах. Вражаюча техніка Х'юстон вплинула майже на всіх виконавців міського соулу – як на жінок, так і на чоловіків. Її голос і вокальне мистецтво стали зразком для наслідування. Газета «Los Angeles Times» писала: «У кращі роки ніщо не могло зрівнятися з її великим, чистим, поважним меццо – сопрано». Згідно «Книги рекордів Гіннеса», Вітні Х'юстон була артисткою з найбільшою кількістю нагород.

Як творча особистість, співачка революціонувала уявлення про те, що означає бути професіоналом у світі естради. Амбітність Х'юстон визнана ментальною настановою, культивування якої певною мірою дисциплінує артиста естради, допомагаючи йому вибудувати професійну кар'єру в умовах ринкової культури того часу. Ціннісні критерії творчості цієї співачки є типовими в умовах шоу – бізнесу ХХІ ст.

Таким чином, підсумовуючи вищезазначене, можемо стверджувати, що естрадне виконавство ХХ століття характеризується використанням різноманітної кількості стилів та жанрів, широко застосовувались нові вокальні прийоми, які значною мірою збагатили світову естрадну музичну культуру.

Вітні Х'юстон - це співачка, яка стала однією з найвеличніших особистостей та вокальних еталонів в історії світової соул музики, вона зробила досить сильний вплив на всю музичну індустрію. Голос співачки, як монумент на пейзажі поп – музики ХХ століття, який визначав архітектуру того часу.

Кожний з естрадних стилів та жанрів, а особливо - виконавців характеризується безпосереднім контактом з публікою, відритою майстерністю, здатністю до миттєвого перевтілення. Специфіка жанрово – стильової багатогранності естрадно – музичного мистецтва виконавців, полягала у могутньому емоційно – естетичному впливі на сприйняття особистості завдяки винятковому ритмічному багатству, інтонаційній своєрідності, мистецтву імпровізації, що характерні і зараз для більшості музичних творів сучасності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Олексюк О.М. Педагогіка духового потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва: навч. посіб. / О.М. Олексюк, М.М. Ткач. – К., 2004 –89 с.
2. Сморочкова М.В. Генеза та етапи становлення вокально – естрадного виконавства: альманах наукового товариства «Афіна» кафедри культурології та музикознавства. випуск 12, Р., 2012, - 36 ст.

3. Сёмина Л.Р. Естрадный певец: специфика профессии: учеб. – метод. Пособие / Л.Р. Сёмина; Владим. гос. ун – т им. А.Г. и Н.Г. Столетовых. – Изд. 2 – е, - Владимир: Издв – во ВлГУ, 2014. – 72 с.
4. Цукер А. Проблемы взаимодействия академических и массовых жанров в современной советской музыке: автореф. дис. на соискание науч. степ. д-ра искусствоведения: спец. 17.00.02 «Музыкальное искусство» М., 1991.48 с.
5. Чернікова С.В. Генезис естрадного вокально – ансамблевого виконавства та шляхи його професіоналізації: автореф. дис. канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / С.В. Чернікова. – Луганськ, 2008. – 59 с.

Жмуд Тетяна

Науковий керівник – доц. Проців Лілія

ОЛЕКСАНДР КОЛЕССА – ОРГАНІЗАТОР УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ ТА НАУКИ В ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ

Олександр Колесса – визначна постать в українській науці, літературі, громадсько-політичному житті. Талановитий мовознавець і літературознавець, поет, фольклорист, педагог, один із засновників, перший та кількаріковий ректор Українського Вільного Університету (УВУ), член численних наукових, культурологічних і громадсько-політичних вітчизняних та зарубіжних товариств та інституцій, дипломат і депутат Австрійського парламенту, де захищав права українців на освіту, включно з правом мати український університет, голова Дипломатичної Місії ЗУНР в Римі та палкий український патріот – таким був життєвий шлях цієї людини. Його постать є знаковою в утвердженні вітчизняних традицій національної науки та освіти в Україні і за кордоном, у процесі виховання та навчання молоді на патріотичних засадах. О. Колесса протягом своєї більш як тридцятилітньої наукової діяльності досліджував пам'ятки української писемності, нову українську літературу, український фольклор та фольклорно-літературні зв'язки, написав праці про творчість Т. Шевченка, о. М. Шашкевича, Ю. Федьковича, І. Франка, У. Кравченко та інших, автор багатьох поетичних творів, серед яких — популярного „Шалійте, шалійте, скажені кати». О. Колесса належав до еліти професійних педагогів-фольклористів, етнографів, чий науковий доробок, професійний досвід, педагогічна майстерність зумовили розвиток української наукової фольклористики в Україні та за кордоном.

Тривалий час ім'я О. Колесси на батьківщині було замовчуване. Причин для цього було немало: це і довгі роки, проведені в еміграції, що послабило його безпосередній зв'язок з Україною, активна громадсько-політична діяльність ученого в еміграції, несприйняття постаті вченого в умовах нових українських реалій після 1917 року. Спадщина О. Колесси вимагає нового погляду та глибоких досліджень. Вивчення творчої та наукової спадщини українського вченого сприятиме формуванню цілісної картини становлення та розвитку національної науки та культури, оскільки актуалізація історії, її повноцінне включення в сучасний науково-освітній контекст є однією з умов їх подальшого прогресивного розвитку. **Мета статті** – висвітлити науково-організаційну та громадську діяльність О. Колесси як представника української наукової еліти за кордоном.

В останні роки з'явилися публікації, в яких відзначається внесок О. Колесси в організацію УВУ, зокрема, у праці С. Наріжного «Українська еміграція». Окремі аспекти громадсько-організаційної та просвітницької діяльності простежуються у публікаціях Г. Колесси, К. Колесси, В. Моторного, М. Лабач. Наукова спадщина О. Колесси досліджується у статтях М. Вовк, і Т. Салиги, Д. Гринчишина, Н. Булеги, Л. Тарновської, І. Шепетюк, М. Гнатюка. Важливі матеріали для вивчення наукової, організаційної та педагогічної діяльності О. Колесси зберігаються в архівних сховищах Чеської Республіки, зокрема в Літературному архіві Музею чеського письменства у Празі [5]. Однак до сьогодні науковий доробок О. Колесси, його внесок у розвиток української наукової думки, суспільно-політичне та культурне життя вченого залишаються малодослідженими.

О. Колесса народився 24 квітня 1867 р. у с. Сопот Стрийського району Львівської області. Навчався у Дрогобицькій гімназії, де організував у 1885 році таємний гурток та